

СХВАЛЕНО

Педагогічною радою
КЗ «ЧОЦРОДЧОР»
протокол № 5 від 25.08.2025 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор комунального
закладу
обласний центр роботи з
обдарованими дітьми
Черкаської обласної ради»

Людмила ДАВИДЕНКО

(наказ від 25.08.2025 № 29)

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ
ЦЕНТР РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

на 2025-2026 навчальний рік

м. Черкаси
2025

ЗМІСТ

Вступ

- I. Пояснювальна записка
 - 1.1. Інформаційна довідка
 - 1.2. Аналіз контингенту вихованців
 - 1.3. Кадрове забезпечення освітньої програми
- II. Аналіз основних тенденцій розвитку освітньої системи
 - 2.1. Призначення закладу позашкільної освіти
 - 2.2. Формування освітньої системи закладу
- III. Модель освітньої системи КЗ «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради»
- IV. Мета та завдання освітньої програми
- V. Навчальний план та його обґрунтування
- VI. Особливості організації освітнього процесу та застосування педагогічних технологій
 - 6.1. Форми організації освітнього процесу
 - 6.2. Форми роботи з педагогічними кадрами
 - 6.3. Форми роботи з батьками
- VII. Очікувані результати навчання здобувачів позашкільної освіти

Вступ

Позашкільна освіта як соціально-педагогічна система – це єдність організованої освітньої і виховної діяльності (пізнавальної, практичної, розвиваючої, творчої, комунікативної тощо), в основі якої створення умов для самореалізації особистості дитини. Реалії модернізації освітньої галузі впровадили у педагогічний дискурс такі категорії, як «якість освіти», «освітні послуги», «маркетинг в освіті», «педагогічний менеджмент», «компетентність і компетенції», які фактично завдають стратегію подальшого інноваційного розвитку закладу позашкільної освіти.

Комунальний заклад «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» (далі – Центр) становить собою різнорівневу освітньо-виховну систему, складову частину освітньо-розвиваючого простору мікросоціуму. Мета, завдання, зміст і організація діяльності закладу викладені у його Статуті. Заклад надає освітні, дозвілєві, інформаційні та інші послуги особистості дитині, родині, суспільству. Метою діяльності Центру є надання знань, формування вмінь та навичок за інтересами, забезпечення потреб особистості у творчій самореалізації, інтелектуальному, духовному та фізичному розвитку, здійснення підготовки до активної професійної та громадської діяльності, створення умов для соціального захисту та організації змістовного дозвілля вихованців (учнів, слухачів).

Центр на підставі відповідних угод може надавати інформаційно-методичну допомогу педагогічним колективам, навчальним закладам регіону, молодіжним, дитячим, громадським організаціям. Це є *місія* закладу, яка передбачає *розвиток* особистості дитини як суб'єкта пізнання, творчої діяльності, активного творця власного життя, *виховання* сучасних людей з активною громадянською позицією, готових до дорослого життя та здібних адаптуватися до швидкоплинно мінливих умов розвитку суспільства.

Комунальний заклад «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» є:

відкритою соціальною системою, оскільки він надає можливість вільного вибору діяльності усім дітям та підліткам; відкритий для співробітництва із закладами системи освіти різних форм та типів, інших структур;

відкритою педагогічною системою, в якій здійснюється педагогічна діяльність в межах вільного часу дітей, створюються для формування їх загальної культури, організації змістовного дозвілля, професійного самовизначення, вирішення завдань соціальної адаптації.

I. Пояснювальна записка

Освітня програма Комунальний заклад «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» розроблена на виконання вимог Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII,

керуючись Конституцією України, законом України «Про позашкільну освіту», Національною доктриною розвитку освіти України у ХХІ ст., Положенням про позашкільний навчальний заклад, Статутом Комунального закладу «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради», згідно Концепції «Нова українська школа» від 14.12.2016 № 988-р, за типовими навчальними планами для організації освітнього процесу в позашкільних навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки України (наказ МОН України від 22.07.2008 № 676), Положенням про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах (наказ МОН України від 10.12.2008 № 1123 (з1322-08), методичними рекомендаціями щодо змісту та оформлення навчальних програм з позашкільної освіти, матеріалами інформаційного збірника МОН України № 6 за 2018 рік та іншими нормативно-правовими документами.

Освітня програма окреслює підходи до планування й організації закладом позашкільної освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення вихованнями високих результатів, визначених в навчальних програмах діяльності дитячих творчих колективів.

Освітня програма є комплексом освітніх компонентів, спланованих і організованих закладом позашкільної освіти для досягнення, вихованнями результатів навчання (набуття компетентностей).

Освітню програму розроблено з урахуванням особливостей соціально-економічного розвитку регіону, інтересів вихованців, потреб сім'ї, запитів інших закладів освіти, нею передбачено освітні компоненти для вільного вибору здобувачів освіти.

1.1. Інформаційна довідка

Місце знаходження Комунального закладу «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради»: 18029, Черкаська область, м. Черкаси, вул. Смілянська, 132.

Комунальний заклад «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» увійшов до числа найбільших закладів позашкільної освіти України (*Наказ МОН № 1157 від 14.08.2017 року*), та здійснює навчання і виховання у позаурочний та позанавчальний час.

Центр проводить навчально-виховну, навчально-методичну, інформаційно-методичну, організаційно-масову, видавничу та організаційно-просвітницьку роботу.

Засновником Центру є Черкаська обласна рада, яка представляє спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст Черкаської області.

Засновником делеговано окремі повноваження Управлінню освіти і науки Черкаської облдержадміністрації, яке є органом управління в межах та обсягах, визначених Статутом Центру та відповідним договором.

Центр є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в органах Державної казначейської служби України, гербову печатку

встановленого зразка, штампи, бланки зі своєю назвою.

До Центру зараховуються учні, вихованці і слухачі, як правило, віком від 6 до 18 років, слухачами МАН можуть бути учнівська молодь віком від 12 до 21 року.

Центр надає системну позашкільну освіту за напрямками:

- 1) дослідницько-експериментальний (Мала академія наук);
- 2) художньо-естетичний;
- 3) еколого-натуралістичний;
- 4) гуманітарний;
- 5) оздоровчий.

Комплектування груп МАН може здійснюватися на основі списків учнів, сформованих в районних (міських) територіальних відділеннях МАН та органами управління освітою.

Зарахування до груп, гуртків, секцій та інших творчих об'єднань і відрахування з них здійснюється наказом директора Центру на підставі заяви батьків (осіб, які їх замінюють).

Загальна кількість гуртків - 61, загальна прогнозована кількість вихованців 895.

1.2. Аналіз контингенту вихованців

Діяльність Комунального закладу «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» здійснюється з урахуванням запитів області в послугах позашкільної освіти. У соціальному замовленні на перший план виходить розвиток здібностей і інтересу дітей в різних освітніх областях, практичні навички при використанні нових знань в обраній сфері діяльності, зайнятість дітей після школи, забезпечення профільної та допрофесійної підготовки для вступу до закладів вищої освіти за напрямом діяльності.

У Комунальному закладі «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради у **2024-2025** навчальному році використовувалась **241** година педагогічного навантаження (**13,39** пед. ст.), а саме: **124** години педагогічного навантаження керівників гуртків еколого-натуралістичного напрямку (**31 група - 466 вихованців**), **72** години художньо-естетичного напрямку (**17 груп - 299 вихованці**) та **45** годин дослідно-експериментального напрямку (Мала Академія наук: **13 груп - 130 вихованців**); загалом навчалось в закладі **895** дітей у **61 гуртках**.

Середня наповнюваність груп складала – **15 учнів**.

На підставі договорів про співпрацю гуртки Центру працюють на базі закладів освіти області: КЗ «Черкаський академічний ліцей «Перспектива» Черкаської обласної ради», Чигиринський ліцей №3 Чигиринської міської ради, ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, КЗ «Михайлівська спеціальна школа ЧОР», Черкаська спеціалізована школа № 28 I-III ступенів ім. Т.Г. Шевченка Черкаської міської ради, Леськівський ліцей з початковою школою та гімназією Леськівської сільської ради, Слобідський ЗЗСО I-III ступенів №1

Червонослобідської сільської ради, Черкаська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 25 Черкаської міської ради.

Розподіл вихованців за пріоритетними напрямками:

- еколого-натуралістичний (31 група - 466 вихованців);
- дослідницько-експериментальний (13 груп - 130 вихованців);
- художньо-естетичний (17 груп - 299 вихованців).

Розподіл вихованців за віком:

- молодша шкільна вікова група (7-10 років) – 315 вихованців
- середня шкільна вікова група (11-14 років) – 450 вихованців
- старша шкільна вікова група (15-18 років) – 130 слухачів

За даними соціального паспорту закладу:

- діти-сироти – 1 вихованець
- діти з особливими потребами (інвалідністю) – 2 вихованці
- діти з багатодітних сімей – 37 вихованців
- діти з малозабезпечених сімей – 1 вихованець
- діти з сімей АТО – 4 вихованців
- внутрішньоопереміщені - 7 вихованців
- під опікою – 4 вихованців
- у патронажній родині – 2 вихованці
- діти учасника бойових дій – 12 вихованців
- діти з прийомних родин – 1 вихованець

Зусилля педагогічного колективу спрямовані на збереження контингенту, підвищення мотивації до навчання, на створення комфортних умов для всіх учасників освітнього процесу закладу, надання педагогічної допомоги і підтримки кожного вихованця.

1.3. Кадрове забезпечення освітньої програми

Станом на 15.08.2023 р. у закладі є всього по штатному розпису – 43.89 ставки.

Фактично – 59 працівника.

Педагогічних працівників – 40, технічних працівників – 19, з них: основних – 35, сумісників – 24.

У закладі працюють досвідчені педагоги, які мають відзнаки:

Грамота Верховної ради України - 1

Нагрудний знак «Василь Сухомлинський» - 4

Нагрудний знак «Відмінник освіти» - 5

Грамота Міністерства освіти і науки України - 11

Подяка Міністерства освіти і науки України – 12

Почесна Грамота Черкаської обласної ради та Черкаської обласної державної адміністрації – 9

Обласна премія імені О. А. Захаренка – 2

Почесний краєзнавець України - 1

Кандидат педагогічних наук – 1.

Характеристика педагогічного колективу Комунального закладу

«Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради»

за віком

- до 30 років – 1 педагог
- від 31 до 40 років – 1 педагог
- від 41 до 50 років – 6 педагоги
- від 51 до 55 років – 6 педагоги
- більше 55 років – 26 педагогів

за освітою

- вища освіта – 35 педагогів
- спеціальна освіта – 5 педагогів

за педагогічним стажем

- від 3-х до 10-ти років – 1 педагог
- від 10-ти до 20-ти років – 10 педагогів
- більше 20-ти років – 29 педагогів

Сформований колектив характеризується творчим потенціалом, що дозволяє пропонувати варіативність у виборі напрямів і способів роботи, різнорівневі програми, диференційовану освіту і створюють умови для співпраці дітей і дорослих.

II. Аналіз основних тенденцій розвитку освітньої системи

У формуванні освітньої системи закладу на розвиток цілісної особистості дитини впливають наступні тенденції:

- -гуманізація, що полягає в утвердженні людини як найвищої соціальної цінності (найповніше розкриття здібностей дитини, задоволення його різноманітних освітніх потреб, виховання почуття власної гідності, свободи, гармонії стосунків з навколишнім середовищем);
- -гуманітаризація освіти, що покликана формувати духовність, культуру особистості, планетарне мислення, цілісну картину світу (від рівня засвоєння базової гуманітарної культури залежить розвиток особистості в гармонії із загальнолюдською культурою);
- -національна спрямованість освіти, що полягає у невіддільності освіти від національної основи, в органічному поєднанні освіти з історією і народними традиціями, збереженні та збагаченні національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
- -відкритість системи освіти, що означає визначення цілей освіти не обмежується державним замовленням, а розширюється потребами в освіті, які привносять діти, їх батьки, педагоги;
- -перенесення акценту з навчальної діяльності педагога на навчально-пізнавальну, трудову, художню та іншу діяльність дитини (діяльнісний підхід дозволяє «перетворити» педагогічні завдання в «особистісний зміст» діяльності дитини);

- -перехід від переважно інформативних форм до активних методів і форм навчання з використанням елементів проблемності, наукового пошуку, резервів самостійної роботи тих, хто навчається;
- -створення умов для самоствердження, самореалізації і самовизначення особистості, що є результатом її самоорганізації;
- -перетворення позиції педагога і позиції вихованця в особистісно-рівноправні, в позиції людей-співробітників (педагог не виховує, не вчить, а активізує, стимулює намагання, формує мотиви дитини до саморозвитку, вивчає його активність, створює умови для саморуху);
- -творча спрямованість освітнього процесу, що передбачає безпосередню мотивацію навчальної та інших видів діяльності, організацію саморуху до кінцевого результату, створює умови для самореалізації особистості, виявлення і розвитку її творчих можливостей;
- -перехід від суворо регламентованих контрольованих способів організації педагогічного процесу до розвивальних, активізуючих, що передбачає стимулювання, організацію творчої, самостійної діяльності вихованців;
- -оцінка результату діяльності системи освіти по виходу, який визначається певними вимогами, або стандартами, уніфікованими незалежно від форми навчання;
- -безперервність освіти, що відкриває можливість для постійного поглиблення загальноосвітньої підготовки, досягнення цілісності і наступності у навчанні та вихованні; перетворення набуття освіти у процес, що триває упродовж всього життя людини;
- -нероздільність навчання і виховання, що полягає в їх органічному поєднанні, підпорядкуванні змісту навчання і виховання формуванню цілісної та гармонійно розвиненої особистості.

Протягом 2024-2025 навчального року методичне супроводження освітнього процесу в закладі здійснювалось за наступними пріоритетними напрямками: вдосконалення програмного забезпечення позашкільної освіти, яку надає заклад; активізація росту професійної компетентності педагогів закладу; збагачення навчально-виховного потенціалу завдяки впровадженню інноваційних технологій; створення умов для формування активної громадської позиції вихованців та успішної соціалізації їх у життєвому просторі. В освітній процес закладу впроваджуються інновації з актуальних питань позашкільної освіти: інтерактивні психологічні тренінги, використання ігрових технологій, організовано проведення майстер-класів.

Аналіз методичного забезпечення діяльності КЗ «Черкаський

обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради».

У 2024-2025 навчальному році педагогічний колектив комунального закладу «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» працював над вирішенням основної педагогічної проблеми «Пошук та впровадження в практику нових форм роботи з обдарованими дітьми».

Засідання методичної ради проводяться відповідно плану чотири рази на рік. На методичній раді обговорюються шляхи вирішення основних методичних завдань, питання підвищення ефективності роботи з обдарованими дітьми та сприяння їх ранньому професійному вибору, національно-патріотичного виховання, питання інклюзивної освіти, а також підсумки роботи методичної служби в закладі.

Методичний відділ приділяє особливу увагу наданню методичної допомоги в складанні навчальних програм. У методичному відділі є всі матеріали і рекомендації з цього питання, програми, рекомендовані до впровадження МОН України. Методистами та завідуючими відділами проводяться постійно групові і індивідуальні консультації, надається практична допомога в написанні програм і пошуках шляхів їх реалізації.

У Центрі роботи з обдарованими дітьми з дня заснування діє методичний куточок, який включає:

1. Вивчення передового педагогічного досвіду;
2. Формування всебічно-розвиненої творчої особистості підготовка до сучасного життя (педагогічний колектив, розвиток критичного та творчого мислення, формування інформаційної культури, навичок самоосвітньої діяльності, майбутній громадянин, підготовка до життя в інформаційному суспільстві);
3. Методичний порадник (завдання педагогічного колективу, педагогічні ради, методичні ради, атестація, семінари, творчі звіти, поради молодому педагогу, на допомогу керівнику гуртків, тиждень педмайстерності);
4. Виховання (формування здорового способу життя, художньо-естетичне, родинно-сімейне, моральне, громадянське, військово-патріотичне, трудове, екологічне, творчий розвиток особистості).

Для успішної педагогічної діяльності керівники гуртків постійно використовують фахову літературу (журнали «Позашкілля», «Позакласний час», «Обдарована дитина» та інтернет-ресурси).

Створено електронну базу даних про склад педагогічних працівників та персональні картки керівників гуртків, де обліковується вся робота педагога по самоосвіті, що є основою для планування і проведення диференційованої та індивідуальної роботи з педагогічними кадрами. Ведеться облік вихованців, які беруть участь у конкурсах і змаганнях різного рівня та результатів їх участі.

У Центрі працюють методичні об'єднання за різними напрямками творчої діяльності, на яких обговорюються досягнення гуртківців, форми і методи впровадження сучасних педтехнологій. Так, на методичних об'єднаннях цього року обговорювались питання удосконалення планування роботи керівників гуртків, впровадження ігрових та здоров'язберігаючих технологій, здійснення особистісно зорієнтованого виховання, використання ІКТ на заняттях гуртків.

Кожен педагог працює над методичною проблемою, що відповідає загальній темі, над якою працює весь заклад. (*«Формування життєвої компетентності особистості гуртківців в контексті Нової української школи»*). Методистами відділу на основі вивчення і аналізу стану планування занять керівниками гуртків розроблено і впроваджуються індивідуальні форми планування в залежності від освіти, досвіду і власних уподобань педагогів. При проведенні методичних заходів теоретичні питання обов'язково поєднуються з практичним досвідом педагогів, позитивний досвід кожного педагога стає надбанням всіх. Педагогічні працівники здійснюють планові виїзди до закладів освіти області з метою надання методичної допомоги керівникам гуртків щодо організації позашкільної роботи із здобувачами освіти.

Педагогічними працівниками КЗ «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» проведена серія онлайн заходів, для вчителів природничих наук, методистів та керівників гуртків області.

Щороку педагогічні працівники беруть участь у всеукраїнських заходах (семінар, нарада, круглий стіл, толока позашкільників), які проводить Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді та Національний центр Мала академія наук України стосовно підвищення фахового рівня.

Кожного року активно працює **школа професійної адаптації** для новопризначених педагогів (школа молодого педагога). Тижні педагогічної майстерності відбуваються два рази на семестр відповідно плану роботи.

Широко використовуються на заняттях школи нетрадиційні форми методичної роботи: ігрові, майстер-класи, круглі столи, методичні посиденьки з обговоренням проблемних питань. Такий підхід сприяє підвищенню ефективності навчально-виховного процесу та рівня вмотивованості педагогів до самоосвіти.

Для успішної адаптації новопризначених педагогів використовується і така форма методичної допомоги як **наставництво** (Давиденко Л.В., Баданюк В.М., Іващенко Н.П., Огреба Л.М., Нераденко Т.М. та ін.).

Для якісного проведення атестації складаються індивідуальні плани методичного супроводу кожного педагога, що атестується в поточному навчальному році. Вивчається рівень педагогічної майстерності педагога, надаються конкретні рекомендації до його підвищення. Кожний педагог, що атестується, складає з допомогою методиста порт фоліо, що створює повну і

об'єктивну картину професійної діяльності педагога, його надбань і досягнень.

У 2024-2025 навчальному році приділялась велика увага вивченню, узагальненню та висвітленню досвіду роботи кращих педагогів області. Зокрема, еколого-натуралістичної роботи з учнями у закладах освіти об'єднаних територіальних громад Золотоніського, Черкаського районів. Вивчався досвід роботи керівника гуртка «Основи дослідницької діяльності» Обласного центру роботи з обдарованими дітьми Осадчої Оксани Миколаївни («Дослідницька робота в живому кточку», «Цікаві досліди у відділі закритого ґрунту», організація дослідницької роботи з вихованцями в гуртку «Рослинництво» керівника гуртка Канюки Лариси Миколаївни (участь у Всеукраїнському фестивалі «Україна – сад» та Всеукраїнському турнірі юних натуралістів), досвід роботи з учнями Заслуженого вчителя України, вчителя біології Червонослобідського ЗЗСО I-III ступенів №1 Черкаського району, керівника гуртка «Біологія рослин» Носаєвої Ірини Петрівни (дослідницька робота «Вивчення процесів сукцесій набережної р. Дніпро в районі Черкас »).

Методичний відділ постійно здійснює методичний супровід такого важливого напрямку діяльності закладу як організація і проведення обласних та всеукраїнських конкурсів, метою яких є виявлення обдарованих дітей, інтеграції закладу у виховний простір.

Кожного року методистами закладу **видаються методичні посібники**, рекомендації та розробки, згідно напрямку діяльності та плану роботи. У 2024-2025 навчальному році видано посібники:

1. Тетяна, Нераденко, Сергій, Пасічник, Валентина, Власенко, Тетяна, Пустовіт, Ростислав, Джуган, 2025. Черкаське територіальне відділення Малої академії наук України. Черкаси.
2. Нераденко, Тетяна, Бондар, Марина, Тараскіна, Лілія, 2025. «Знання та практики з вирощування, переробки споживання та використання волоського горіха в селах Шевченківської громади Черкаської області»: науково-популярне краєзнавче видання. Черкаси: ПП Чабаненко Ю.А.
3. Нераденко, Тетяна, П'ятун, Дар'я, Тараскіна, Лілія, 2025. «Гречані вареники – традиційна страва Чигиринської територіальної громади»: науково-популярне краєзнавче видання. Черкаси: ПП Чабаненко Ю.А.
4. Тетяна, Нераденко, 2025. Польова археологія Черкащини. Науково-популярне видання. Черкаси: ПП Чабаненко Ю. А..
5. Тетяна, Нераденко, 2025. Молюхів Бугор: розкопки і романтика. Видання друге, доповнене. Черкаси: видавець Чабаненко Ю.А.
6. Т. М., Нераденко, А. І., Косаренко., 2024. П. П. Соса – відомий краєзнавець і почесний громадянин міста Черкаси. В: Краєзнавство Черкащини, № 17, с.145-155.
7. Тетяна, Нераденко, Віра, Головка, 2024. Віра Володимирівна Нерода – відома черкаська археологиня. В: Краєзнавство Черкащини, № 18, с.123-132.
8. Нераденко, Т., 2024. Археологічні експозиції районних краєзнавчих

музеїв Черкащини. В: Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Культурно-історична спадщина України: перспективи дослідження та традиції збереження». Черкаси, с.128-139.

9. Тетяна, Нераденко, Лілія, Тараскіна, Анастасія, Дьяконова, 2025. Нематеріальна культурна спадщина України: «Бузинник – десертна страва з бузини, традиції приготування та споживання». В: Науково-практична конференція «Актуальні питання історії та культури України». Корсунь-Шевченківський.

10. Тетяна, Нераденко, Віра, Головка, 2025. Відома черкаська археологиня Віра Володимирівна Нерода. В: IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Археологічні дослідження на Черкащині останніх років: підсумки та перспективи». Черкаси.

11. Тетяна, Нераденко, Олександр, Ковбасенко, 2025. Михайло Павлович Сиволап – черкаський археолог і музеєтворець світового рівня. В: IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Археологічні дослідження на Черкащині останніх років: підсумки та перспективи». Черкаси.

12. Нераденко Тетяна, Олександр Ковбасенко. 2025. Відомий черкаський археолог та музеєтворець Михайло Павлович Сиволап /до 65-річчя від дня народження/. В: Краєзнавство Черкащини, № 19(здано до друку).

13. Нераденко, Т. М., 2025.Археологічні експозиції черкаських музеїв (частина перша). В: Краєзнавство Черкащини, № 20 (здано до друку).

14. Нераденко, Т. М., 2025.Археологічні експозиції черкаських музеїв (частина друга). В: Краєзнавство Черкащини, № 21 (здано до друку).

Багато методичних розробок відзначені сертифікатами КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників», відзначаються на всеукраїнських та міжнародних рівнях (Всеукраїнська серпнева конференція, конкурс методичних рекомендацій, розробок, що проводить НЕНЦ, Всеукраїнська педагогічна конференція).

Методичний відділ знаходиться у постійному пошуку більш ефективних форм роботи з педагогічними працівниками. Частіше використовуються такі форми методичної роботи як майстер-клас, творчий портрет, педагогічна толока, педагогічні панелі. Враховуючи специфіку роботи позашкільного закладу, методисти більше уваги стали приділяти саме індивідуальній роботі не тільки в формі співбесід та індивідуальних консультацій, а й в формі дистанційної інтерактивної творчої роботи, коли матеріали з проблеми в письмовій формі передаються від одного до другого педагога, і кожен вносить своє бачення і пропозиції. Таким чином, проблема розглядається з різних точок зору і проглядається оптимальний варіант її вирішення.

У студії «Флора» (керівник – Хулап Людмила Іванівна), гуртку «Флористика і фітодизайн» (керівник – Петренко Тетяна Григорівна), гуртку «Природа рідного краю» (керівник – Чирва Олена Іванівна) та гуртку «Чарівні долоньки» (керівник – Попова Галина Миколаївна) проводиться робота з дітьми з особливими освітніми потребами. Методика навчання дітей

з особливими освітніми потребами — специфічні. Вихованець в інклюзивному гуртку повинен почувати себе самостійним, корисним, потрібним в колективі своїх однолітків. Робота в гуртках стимулює цих дітей до розвитку їх різноманітних здібностей і умінь.

На протязі навчального року вихованці студії «Флора» КЗ "Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми ЧОР" опікуються опіковим відділенням однієї з лікарень та готує передачі для поранених військових.

Педагогічні працівники КЗ «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» прийняли участь у Всеукраїнській серпневій науково-педагогічній конференції «Сучасні тенденції підвищення якості освіти» (Profi NENC) та отримали сертифікати.

Заступника директора КЗ «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» Валентину Миколаївну Баданюк нагороджено нагрудним знаком Міністерства освіти і науки України «Василь Сухомлинський» за багаторічну плідну працю в системі позашкільної освіти. У вересні 2024 року педагогічні працівники Центру прийняли участь у всеукраїнській виставці досягнень юних натуралістів «Виставковий павільйон НЕНЦ». Команда КЗ «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» зайняла II місце.

На початку навчального року працівниками закладу проведено віртуальний день відкритих дверей, де можна було ознайомитися з роботою Центру.

У вересні проведено обласний етап Всеукраїнської акції «Чарівний акваріум в культурі українця» (40 учасників).

У жовтні 2024 року проведено обласні етапи заходів:

- Всеукраїнського конкурсу «Дідух – оберіг українського народу» (23 учасники)
- Всеукраїнських трудових акцій (50 учасників)
- Всеукраїнського конкурсу «Птах року-2024» (600 учасників)

23 жовтня 2024 року комунальним закладом «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» спільно з Національним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді МОН України в рамках Авторської педагогічної майстерні «STEM – світ інноваційних можливостей: досвід закладів позашкільної освіти» проведено авторську педагогічну майстерню «STEM – світ інноваційних можливостей: досвід роботи закладів позашкільної освіти Черкаської області», учасниками якої стали 97 педагогічних працівників з різних куточків України.

У роботі STEM-майстерні активну участь взяли науковці та науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти Черкащини: Гаврилюк Максим Никандрович, кандидат біологічних наук, доцент, директор ННІ природних та аграрних наук Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького; Легоняк Богдан Васильович, директор Національного природного парку «Холодний Яр» на Чигиринщині;

Грищенко Віталій Миколайович, заступник директора з наукової роботи Канівського природного заповідника ННЦ біології та медицини Київського національного університету імені Тараса Шевченка; Яблонська-Грищенко Євгенія Дмитрівна, науковий співробітник Канівського природного заповідника ННЦ біології та медицини Київського національного університету імені Тараса Шевченка; Чемерис Інґріда Альґімантівна, кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри лісового господарства та раціонального природокористування Черкаського державного технологічного університету.

Досвідом інтеграції STEM-технологій в навчальний процес та реалізації шкільних STEM-проектів через фінансові гранти поділилася Довгаль Людмила Володимирівна, вчитель біології Черкаської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 3 Черкаської міської ради.

У жовтні-листопаді 2024 року педагогічні працівники долучилися до роботи чотирьох Всеукраїнських педагогічних майстерень «Освіта сталого розвитку. Досвід роботи закладів позашкільної освіти України» (Полтавська, Київська, Івано-Франківська і Миколаївська області).

Команда Черкаського обласного центру роботи з обдарованими дітьми «Богданівець» (гурток «Лісівники-дендрологи», керівник – Кобиляцька Л.Ф.) зайняла ІІ місце у Всеукраїнському зльоті шкільних лісництв (Волинська область).

Вихованці гуртка Центру «Рослинники» (керівник – Канюка Л.М.) взяли участь у Всеукраїнському фестивалі «Україна - сад» та посіли ІІ місце.

У 2024-2025 навчальному році в режимі он-лайн Центр роботи з обдарованими дітьми провів 7 обласних семінарів за темами:

- Забезпечення та вдосконалення еколого-натуралістичної роботи та роботи з обдарованими здобувачами освіти (29.10.24)
- Розвиток художньо-естетичної творчості сучасними засобами освітнього процесу в закладах позашкільної освіти (14.11.2024, 28.02.25)
- Педагогічний кейс керівника гуртка: інноватика в дослідницькій роботі з учнями (20.12.24)
- Адаптивність педагога в умовах сучасного реформування освіти, як важлива складова успішної професійної діяльності (23.01.25)
- Моніторинг оцінювання досягнень вихованців у закладі позашкільної освіти (19.03.25)
- Педагогічні ідеї в дії. Здобутки вихованців гуртків Центру (15.04.25)

Відповідно до плану роботи КЗ «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» провів щорічні обласні етапи Всеукраїнського конкурсу «Новорічна композиція» (700 учасників) та Всеукраїнського конкурсу «Український сувенір» (300 учасників).

У 2025 році педагоги еколого-натуралістичного відділу КЗ «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» взяли участь у роботі 7 Всеукраїнських педагогічних майстерень «STEM – світ інноваційних можливостей» (Львівська, Донецька, Закарпатська,

Рівненська, Тернопільська, Київська, Харківська області) та Всеукраїнських авторських педагогічних майстерень «Освіта сталого розвитку» (Хмельницька, Житомирська, Луганська області).

У лютому (12,19,25) 2025 року педагогічні працівники долучилися до Всеукраїнського вебінару «Педагогічні можливості штучного інтелекту в позашкільній освіті», організованого Національним еколого-натуралістичним центром.

17-18 лютого 2025 року взяли участь в онлайн-заході «Всеукраїнський біологічний колоквиум», до якого подано 17 методичних розробок.

24 грудня 2024 року в комунальному закладі «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» відбувся обласний етап Всеукраїнського конкурсу колективів екологічної просвіти «Земля – наш спільний дім» за темою «Ми однієї сміливості». В обласному етапі конкурсу взяли участь 7 команд Черкаської області. У відповідності до умов проведення Всеукраїнського конкурсу колективів екологічної просвіти та згідно з рішенням журі право представляти Черкаську область на Всеукраїнському конкурсі екологічних колективів виборолла команда «Рубікон» Центру роботи з обдарованими дітьми (гурток акторської майстерності «Екотеатр», керівники – Гуржій О.М., Мисько Л.М.) Команда представила Черкаську область на фіналі Всеукраїнського конкурсу (Київська область) та виборолла Гран Прі.

24 лютого в етері Українського радіо «Рось» вийшов тематичний випуск ведучої Галини Рибак з директором Черкаського обласного центру роботи з обдарованими дітьми Людмилою Давиденко і заступником директора з діяльності Малої академії наук України Сергієм Пасічником.

14-16 лютого 2025 року відбувся II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України. Цьогоріч в найбільшому інтелектуальному конкурсі МАНУ серед старшокласників взяли участь 390 дітей у 12 відділеннях і 61 секціях. Роботи учнів представлені від 37 ОТГ області. Загалом найбільше наукових робіт подали Черкаська територіальна громада – 84, Смілянська – 46, Тальнівська – 33, Чорнобаївська - 28, Кам'янська – 25, Уманська – 24, Лисянська - 20, Корсунь-Шевченківська - 19, Золотоніська – 16, Христинівська – 13, Чигиринська – 10.

У II семестрі 2024-2025 навчального року проведені обласні етапи Всеукраїнських масових заходів з учнівською молоддю:

✚ «Вишиванка – оберіг моєї родини». Конкурс проходив під гаслом «Вишиванку вдягай – Україну прославляй!» (253 учасники).

✚ Міжнародного конкурсу «Голос душі». Його мета – поповнити знання дітей про рослинний світ, формувати основи екологічної культури та мислення, розвивати спостережливість, образну пам'ять, увагу, кмітливість, виховувати любов до природи, бережливе ставлення до навколишнього середовища (270 учасники).

✚ Юннатівський фестиваль «В об'єктиві натураліста» (138 учасників)

- ✚ Конкурс дитячого малюнка «Зоологічна галерея» (120 учасників)
- ✚ «Кролик» (8 учасників)
- ✚ Заочний Всеукраїнський родинний конкурс «Дідух – оберіг українського народу» (23 учасники)
- ✚ Зліт учнівських лісництв (9 учасників)
- ✚ «Гуманне ставлення до тварин» (140 учасників)
- ✚ Конкурс дослідницьких робіт з природознавства «Юний дослідник» (20 учасників)
- ✚ Всеукраїнська виставка унікального живопису «Писанкарство» (110 учасників)
- ✚ «Годівничка» (80 учасників)
- ✚ «День зустрічі птахів» (110 учасників)
- ✚ «Голос весняних квітів» в рамках акції «Збережемо первоцвіти» (3 учасники)
- ✚ «Український святковий коровай» (10 учасників)
- ✚ Юннатівський природоохоронний рух «Зелена естафета» (15 учасників).

Щорічно в комунальному закладі «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми ЧОР» проходить обласний конкурс «Збережемо первоцвіти». В 2025 році у заочному конкурсі взяло участь 380 учнів та вихованців області.

9 квітня 2025 року взяли участь у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Відтворимо ліси разом», проведеній Національним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді спільно з Навчальним-науковим інститутом лісового і садовопаркового господарства Національного університету біоресурсів і природокористування України за підтримки Державного агентства лісових ресурсів України та Товариства лісівників України та отримали нагороди.

22 квітня відзначили День довкілля, в рамках якої провели акцію «Озеленення території навчального закладу» (висаджування, догляд за зеленими насадженнями).

3 нагоди відзначення 100-річчя Національного еколого-натуралістичного центру та профільної позашкільної освіти 21 травня Центр прийняв участь у роботі позашкільних он-лайн освітніх студій «Позашкільлю природознавців - 100». Вітання Національному еколого-натуралістичному центру учнівської молоді та всім юннатам України висловили представники закладів позашкільної освіти Придністровсько-Подільського освітнього округу (Вінницька, Хмельницька, Черкаська, Кіровоградська, Миколаївська, Одеська та Херсонські області). Від Черкащини виступили Валерій Данилевський, начальник управління освіти і науки Черкаської обласної держадміністрації. Людмила Давиденко, директор комунального закладу «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради», представила цікавий, змістовний відеофільм про діяльність та роботу закладу, історію, природничо-краєзнавчі визначні пам'ятки міста

Черкаси та області в цілому, досягнення вихованців гуртків еколого-натуралістичного напрямку.

Підготовлено матеріали до ювілейного видання з нагоди відзначення 100-річчя Національного еколого-натуралістичного центру та профільної позашкільної освіти та «Антологію» - збірник «Еколого-натуралістичний рух в Україні: особистий вимір в історії». Створено відеофільм-вітання «Сузір'я позашкільників-100».

З нагоди ювілейної дати позашкільної еколого-натуралістичної освіти та з метою підтримки талановитих педагогів профільних закладів, сприяння їх самореалізації та стимулювання подальшої творчої педагогічної діяльності педагоги Центру нагороджені грамотами Національного еколого-натуралістичного Центру за значний особистий внесок у розвиток національної освіти, багаторічну плідну педагогічну діяльність та високий професіоналізм.

Освітнє середовище мотивує учнів до оволодіння ключовими компетентностями та наскрізними вміннями, навиками під час здобуття освіти.

Заплановано та реалізується діяльність щодо запобігання будь-яким проявам дискримінації, булінгу.

Учасники освітнього процесу дотримуються етичних норм, поважають гідність, права і свободу людини.

Художньо-естетичний напрямок забезпечує розвиток творчих здібностей, обдарувань та здобуття вихованцями, учнями практичних навичок, оволодіння знаннями у сфері світової культури та мистецтва.

Екологічне відділення об'єднує учнівські творчі об'єднання (гуртки і клуби) еколого-натуралістичного спрямування, координує позакласну та позашкільну еколого-натуралістичну роботу в освітніх закладах області, передбачає оволодіння вихованцями, учнями знаннями про навколишнє середовище, формування екологічної культури особистості, набуття знань і досвіду розв'язання екологічних проблем, залучення до практичної природоохоронної роботи та інших біологічних напрямів, формування знань, навичок у галузях сільського господарства: квітникарство, лісництво, садівництво.

Педагоги закладу постійно підвищують професійну кваліфікацію на онлайн платформах: «Всеосвіта», «На урок», «Prometheus», «EdEra» та ін. Активно приймають участь у Методологічних семінарах з позашкільної освіти, які проводить Міжнародна асоціація позашкільної освіти. Керівник сприяє підвищенню кваліфікації педагогічних працівників.

№	Назва заходу	Дата проведення	Місце проведення заходу	Кількість годин
СІЧЕНЬ				
1	Авторська педагогічна майстерня «Освіта сталого розвитку». Хмельницька обл.	28.01.2024	НЕНЦ Хмельницька область	3

2	Педагогічна майстерня «STEM – світ інноваційних можливостей». Закарпатська обл.	29.01.2025	НЕНЦ Закарпатська область	3
ЛЮТИЙ				
3	Вебінар «Педагогічні можливості штучного інтелекту в позашкільній освіті»	12.02.2025	НЕНЦ	2
4	Всеукраїнський біологічний колоквиум	17- 18.02. 2025	НЕНЦ	12
5	Вебінар «Педагогічні можливості штучного інтелекту в позашкільній освіті»	19.02.2025	НЕНЦ	2
6	Вебінар «Педагогічні можливості штучного інтелекту в позашкільній освіті»	25.02.2025	НЕНЦ	2
7	Педагогічна майстерня «Освіта сталого розвитку. Досвід педагогів Житомирської області»	26.02.2025	НЕНЦ-Житомирська область	4
8	Педагогічна майстерня «STEM – світ інноваційних можливостей: досвід закладів позашкільної та загальної середньої освіти Львівської області»	27.02.2025	НЕНЦ-Львівська область	4
БЕРЕЗЕНЬ				
9	Педагогічна майстерня «Освіта сталого розвитку. Досвід педагогів Луганської області»	26.03.2025	НЕНЦ – Луганська область	3
10	Проведення педагогічної майстерні «STEM – світ інноваційних можливостей: досвід закладів позашкільної освіти Харківської області»	25.03.2025	НЕНЦ- Харківська область	3
КВІТЕНЬ				
11	Всеукраїнська науково-практична конференція «Відтворимо ліси разом»	09.04.2025	НЕНЦ	8
12	Педагогічна майстерня «STEM – світ інноваційних можливостей: досвід закладів освіти Донеччини»	24 квітня	НЕНЦ-Донецька область	3
13	Педагогічна майстерня «STEM – світ інноваційних можливостей: досвід закладів освіти Рівненщини»	30 квітня	НЕНЦ- Рівненська область	3
ТРАВЕНЬ				
14	Педагогічна майстерня «STEM – світ	15 травня	НЕНЦ–	3

	інноваційних можливостей: досвід закладів освіти Тернопільщини»	11.00	Тернопільська область	
15	Педагогічна майстерня «STEM – світ інноваційних можливостей: досвід закладів освіти Київщини»	27 травня	НЕНЦ-Київська область	3
ЧЕРВЕНЬ				
16	Зум-тренінг «Педагогічні можливості штучного інтелекту»	16,18,20 (10.30)	НЕНЦ	6

У 2024-2025 навчальному році проведено педагогічні ради з порядком денним:

1. Нові форми роботи – нові можливості для підвищення педагогічної майстерності. Шляхи вдосконалення форм і методів навчання та виховання у закладі позашкільної освіти. План заходів щодо охорони праці та профілактики дитячого дорожньо-транспортного травматизму
2. Національно- патріотичне виховання учнівської молоді як фактор розвитку національної свідомості, громадянської активності, правових цінностей зростаючого покоління. Про організацію освітнього простору як комплексного освітнього ресурсу, що забезпечує компетентнісне навчання, розвиток та становлення особистості вихованців. Підготовка, організація проведення II етапу конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів членів малої академії наук.
3. Тарифікація керівників гуртків. Компетентність педагога в умовах сучасного реформування освіти як важлива складова успішної професійної діяльності. Про підсумки роботи колективу в 2024-2025 навчальному році. Завдання на наступний навчальний рік. Про стан організації безпеки життєдіяльності, охорони праці, пожежної безпеки в Центрі протягом 2024-2025 навчального року. Розгляд проєкту річного плану роботи закладу на 2025-2026 навчальний рік.

Проведено – 6 відкритих занять. Керівник гуртка виступає в ролі помічника, організатора педагогічної взаємодії з дитиною, спрямованої на розвиток активності, самостійності, пізнавальних, творчих здібностей, формування пізнавального інтересу, який характеризується ініціативністю пошуків, самостійністю дітей у здобутті знань. Вихованці відпрацьовують різні прийоми, характерні їх поєднання, оволодівають сучасними способами виконання робіт, засвоюючи професійні знання та вміння під час виконання творчих завдань, у процесі підготовки до виступів, конкурсів, виставок, презентацій.

Протягом 2024-2025 навчального року педагогічними працівниками Центру організована участь учнівської молоді закладів загальної середньої та позашкільної освіти області у масових заходах. Обласні конкурси:

№ п/п	Назва заходу	Місце проведення	Дата проведення	Кількість осіб
1.	Обласний етап Всеукраїнської акції «Чарівний акваріум в культурі українця»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	2-25 вересня 2024	40
2.	Обласний етап Всеукраїнської виставки досягнень юних натуралістів	м. Черкаси НЕНЦ	5 вересня 2024	10
3.	Обласний етап Всеукраїнського фестивалю «Україна - сад»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	5 жовтня 2024	8
4.	Обласний етап Всеукраїнської акції «День юного натураліста»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	5 листопада 2024	45
5.	Обласний , етап заочного Всеукраїнського родинного конкурсу «Дідух – оберіг українського народу»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	5 листопада 2024	23
6.	Обласний етап Всеукраїнського конкурсу «Птах року»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	10 листопада 2024	600
7.	Обласний етап Всеукраїнської акції «Турбота молоді тобі, Україно»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	15 листопада 2024	50
8.	Обласний етап Всеукраїнського конкурсу «Дивовижна теплиця»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	9 грудня 2024	5
9.	Обласний етап Всеукраїнського конкурсу-огляду внутрішнього та зовнішнього озеленення навчальних закладів «Галерея кімнатних рослин»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	10 грудня 2024	120
10.	Обласний етап Всеукраїнської новорічно-різдвяної виставки «Новорічна композиція»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	20 грудня 2024	700
11.	Обласний етап Всеукраїнського конкурсу колективів екологічної просвіти загальноосвітніх шкіл та позашкільних навчальних закладів області «Земля – наш спільний дім»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	24 грудня 2024	36
12.	Обласний етап Всеукраїнського конкурсу фотоаматорів «Моя країна - Україна»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	27 грудня 2024	704
13.	Обласний етап Всеукраїнської виставки-конкурсу «Український сувенір»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	16 січня 2025	300

14.	Обласний етап Всеукраїнського фестивалю «В об'єктиві натураліста»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	24 лютого 2025	106
15.	Обласний етап Міжнародного конкурсу еколого-валеологічної спрямованості «Голос душі»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	16 березня 2025	270
16.	Обласний етап Всеукраїнського конкурсу «Голос весняних квітів» в рамках акції «Збережемо первоцвіти»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	25 березня 2025	3
17.	Обласний етап Всеукраїнської виставки унікального живопису «Писанкарство»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	25 березня 2025	110
18.	Обласний етап Всеукраїнського зльоту шкільних лісництв	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	27 березня 2025	9
19.	Обласний етап Всеукраїнської акції «Кролик»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	27 березня 2025	8
20.	Обласний етап Всеукраїнського конкурсу «Зоологічна галерея»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	2 квітня 2025	120
21.	Обласний етап Всеукраїнського конкурсу «Юний дослідник»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	16 квітня 2025	20
22.	Обласний етап Всеукраїнського конкурсу «Годівничка»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	16 квітня 2025	80
23.	Обласний етап Всеукраїнського конкурсу «День зустрічі птахів»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	21 квітня 2025	110
24.	Обласний конкурс «Збережемо первоцвіти»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	23 квітня 2025	380
25.	Обласний етап Всеукраїнського конкурсу «Гуманне ставлення до тварин»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	25 квітня 2025	140
26.	Обласний етап Всеукраїнського конкурсу-виставки «Український святковий коровай»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	10 травня 2025	10
27.	Обласний етап Всеукраїнського конкурсу «Парки – легені міст та сіл»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	20 травня 2025	40
28.	Обласний фінальний етап Всеукраїнського юннатівського природоохоронного руху «Зелена естафета»	м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	21 травня 2025	15

центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» здобули перемогу в обласному етапі всеукраїнських заходів:

- призери – 13
- I місце – 42
- II місце – 46
- III місце – 17

На всеукраїнському рівні вихованці Центру отримали 55 нагород.

Протягом навчального року педагогічні працівники та вихованці центру взяли участь у Міжнародних заходах (м. Вільнюс, Латвія):

- Міжнародний конкурс «Зроби сам»
- Міжнародний танцювальний конкурс «Танцювальна мозаїка»
- Міжнародний конкурс наукових розробок учнів і студентів «Наука без кордонів»
- Міжнародний конкурс творчих робіт та навчально-методичних розробок педагогів «Методична скринька педагога»
- Міжнародний конкурс «Планета знань»
- Міжнародний конкурс малюнка та декоративно-прикладної творчості «Весни кольорові переливи»
- Міжнародний екологічний конкурс «Чиста планета»

У підсумку поданих 66 матеріалів здобуто 66 нагород міжнародного рівня.

Інформація про діяльність Черкаського територіального відділення Малої академії наук України 2024-2025 н. р.

У містах та селищах ОТГ області діють міські (селищні) відділення (осередки) МАН. Міські (селищні) відділення МАН функціонують на базі закладів загальної середньої та позашкільної освіти області, з якими і координує свою діяльність Черкаське територіальне відділення Малої академії наук. Продовжується робота з організації нових осередків МАН у територіальних громадах області.

У 2024-2025 н. р. гурткові та консультативні заняття проводилися у 10 гуртках МАН для 100 вихованців на базі комунального закладу «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради», 13-ма керівниками гуртків МАН, у загальній кількості – 45 година на тиждень.

У 63 секціях МАН наукові консультації та рецензування науково-дослідницьких робіт здійснюється науковцями на безоплатній основі.

Цьогоріч, окрім поширеної практик дистанційного консультування та проведення заходів у дистанційній формі, залучення учнів до участі в наукових конференціях, вебінарах, заочних наукових школах, зокрема у дистанційному режимі, педагогів – до підвищення кваліфікації та самоосвіти онлайн з метою удосконалення своїх знань та вмінь у питаннях дистанційної роботи, продовжується поступовий перехід окремих заходів в офлайн-

режим.

Одним з наймасовіших заходів МАН, який потребує найбільше часу та зусиль для підготовки, є Всеукраїнський конкурс-захист науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН, який відбувався у новому форматі та у режимі онлайн.

16-17 лютого відбувся II етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України, один з наймасовіших інтелектуальних змагань старшокласників. Упродовж двох днів майже 400 учасників заходу з усіх районів області об'єдналися в інтелектуальний інтернет-зв'язок, який локалізувався у Черкасах і до якого кожен учасник долучився, аби презентувати свої унікальні наукові проєкти, ідеї, дослідження.

У II етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту Малої академії наук України 2025 року взяли участь 390 конкурсантів із закладів середньої та позашкільної освіти 4 районів, 17 міських, 4 селищних і 16 сільських територіальних громад області виконали свої роботи у 63 наукових секціях Малої академії наук. До складу журі конкурсу увійшли 88 науково-педагогічні працівники наукових установ, провідних закладів вищої освіти, дослідницьких центрів та мистецьких спілок: Інституту механіки ім. С. П. Тимошенка Національної академії наук України, Таврійського національного університету ім. В. Вернадського, Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, Черкаського державного технологічного університету, Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, приватний вищий навчальний заклад «Університет сучасних знань», комунального закладу «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради», Черкаського державного бізнес-коледжу, Черкаської медичної академії, Черкаської дослідної станції біоресурсів Інституту розведення і генетики тварин Національної академії наук України, національної Спілки художників України, національної Спілки краєзнавців України, досвідчені педагогічні працівники закладів загальної та позашкільної освіти області.

П'ятий рік поспіль обласний етап конкурсу-захисту відбувся онлайн. Під час конкурсу проводилися: заочне оцінювання робіт, постерний захист (де кожен з учасників захищав свій проєкт з демонстрацією електронного постера) та наукова конференція, на якій учасники презентували та обговорювали результати своїх робіт.

Онлайн-версія змагання, яке охопило одночасно значну кількість учасників, була реалізована на платформі Google. В межах гугл-класів конкурсанти формували свої конкурсні кейси з електронними постерами, презентаціями, відео- та аудіоматеріалами. З платформ Google-Meet та Zoom відбувалися постерні захисти та наукові конференції. До та упродовж конкурсу консультації, організаційні заходи та інструктажі модераторів з конкурсантами у групах та спільнотах Телеграм та Вайбер, стрічках чатів Черкаського територіального відділення МАН об'єднали понад 1000

учасників (конкурсанти, вчителі, науковці, батьки).

В організації заходу комунальний заклад «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» здійснював модеруючу функцію. Реалізація проєкту здійснювалась за тісної взаємодії із залученими за згодою викладачами Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, Черкаського державного технологічного університету, Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, педагогами закладів загальної середньої та позашкільної освіти області.

За результатами конкурсу члени журі відзначили широкий спектр тематики наукових проєктів, їх актуальність, належний рівень виконання наукових досліджень та оформлення, високий рівень виконання постерів та їх захисту, готовність конкурсанти до участі в дискусіях в межах наукових конференцій.

Усього 327 конкурсанти отримали дипломи переможців, 53 – грамоти – за високий рівень проведених досліджень та підготовки робіт.

З 7 травня по 12 травня 2025 року в онлайн-режимі проводився фінал Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук-2025. Команду області представляли конкурсанти-фіналісти у складі команди області із 44 осіб, з яких 24 переможці: I місце – 1, II місце – 11, III місце – 12.

Керівники гуртків КЗ «ЧОЦРОДЧОР» підготували 23 переможця II обласного та 7 переможців III фінального етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАНУ.

Педагогічні працівники Черкаського територіального відділення МАНУ протягом року нагороджені 2 Подяками ОВА, 3 грамотами обласного та міського рівнів, 10 міжнародними дипломами.

Загальна інформація про участь учнів та педагогів територіального відділення МАН в організаційно-масових заходах, конкурсах, конференціях, освітніх проєктах у 2024-2025 н. р. подана у таблиці:

№ з/п	Назва заходу	Строки проведення	Місце проведення	Кільк. учасн.
1.	День відкритих дверей (дистанційна форма)	вересень	м. Черкаси, ЧОЦРОДЧОР	86
2.	Семінар-практикум педагогічних працівників обласних малих академій наук учнівської молоді – координаторів конкурсів «МАН-Юніор Ерудит» і «МАН-Юніор Дослідник» «Розвиток дослідницьких здібностей учнів засобами інтерактивних конкурсів на засадах STEAM-освіти в умовах воєнного стану»	жовтень	м. Київ НЦ «МАНУ»	4
3.	Онлайн-семінар «Організація роботи Черкаського територіального відділення МАН України у 2024-2025 навчальному році».	14 листопада	Черкаське територіальне відділення Малої академії наук України	140

4.	Всеукраїнські змагання з робототехніки «RoboTrack Challenge»	7-10 листопада	м. Луцьк	10
5.	VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Культурно-історична спадщина України: перспективи дослідження та традиції збереження»	листопад	ЧДТУ	1
6.	Всеукраїнський урочистий збір переможців Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України для вручення стипендій Президента України у 2024 році	листопад	м. Київ НЦ «МАНУ»	4
7.	International Show, INOVA- 2024(Хорватія) Андрушко Ілля (золото), Лисак Максим (золото) Подакіна Вероніка (золото),Полінко Ольга (срібло)	жовтень	Хорватія, м. Загреб	4
8.	Всеукраїнський відкритий інтерактивний конкурс МАН-ЮНІОР Ерудит	жовтень-лютий	м. Київ	655
9.	Семінар-практикум «Основні орієнтири організації освітнього середовища в системі МАН-2025»	грудень	НЦ «МАНУ»	5
10	Семінар-практикум «Підвищення кваліфікації педагогів у сучасному освітньому просторі: робота над помилками»	грудень	м. Київ НЦ «МАНУ»	5
11	Міжнародна виставка винаходів та дизайну Потдакіна Вероніка (золото), Лисак Максим (срібло)	грудень	Китай(Гаосюн)	2
12	Всеукраїнський конкурс молодіжних науково-технічних проєктів "Inventor UA"	грудень	м. Київ	13
13	Участь у VI Всеукраїнській (з Міжнародною участю) науково-практичній конференції «Культурно-історична спадщина України: перспективи дослідження та традиції збереження».	грудень	м. Черкаси, ЧДТУ	3
14	Всеукраїнський турнір юних хіміків	січень	м. Київ, НЕНЦ	5
15	II етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України	січень-лютий	м. Черкаси, ЧОЦРОДЧОР, ЧНУ	390
16	Всеукраїнський конкурс Екософт-2025	січень-лютий	НЕНЦ	1
17	Всеукраїнський унікальний соціальний проєкт спортивно-патріотичного виховання дітей та молоді «Залізна зміна»	Січень-травень	НЦ «МАНУ», Укрзалізниця	7
18	Міжнародний конкурс творчих робіт та навчально-методичних розробок педагогів «Учительський талант»	лютий	Чехія (Терлице), МІЖНАРОДН ИЙ ІННОВАЦІЙН ИЙ ЦЕНТР «PERSPEKTIV A PLUS»	6
19	Міжнародний конкурс наукових розробок учнів і студентів «Наука без кордонів»	лютий	Чехія	29
20	Участь у фіналі науково-технічного конкурсу «Еко-Техно Україна»	Лютий-березень	м. Київ, НЕНЦ, КПІ ім.	1

			Сікорського	
21	Організація та проведення VII обласного конкурсу юних краєзнавців Черкащини	Лютий-березень	м. Черкаси, ЧОЦРОДЧОР, обласна організація Національ-ної спілки краєзнавців України	80
22	Міжнародний конкурс творчих робіт та навчально-методичних розробок педагогів «Учительський талант»	березень	Литва (Vilnius), МІЖНАРОДНИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ ЦЕНТР «PERSPEKTIVA PLUS»	7
23	Всеукраїнський конкурс «Олімпіада Геніїв»	Березень-квітень	м. Київ НЦ «МАНУ»	45
24	Міжнародна екологічна олімпіада наукових проєктів з охорони довкілля «DremECO»	березень	м. Київ, НЕНЦ	1
25	Міжнародний фестиваль інженерії, науки та технологій в Тунісі «I-FEST» Лисак Максим (Почесна відзнака)	березень	Туніс, м. Хаммамед	1
26	Науково-практична конференція «Актуальні питання історії та культури України»	квітень	Корсунь-Шевченківський ДІКЗ	3
27	Всеукраїнський конкурс юних дослідників «Кристали» імені Євгена Гладішевського	квітень-травень	м. Львів НЦ «МАНУ»	41
28	Всеукраїнський інтерактивний конкурс «МАН – Юніор Дослідник»	квітень-травень	м. Київ НЦ «МАНУ»	10
29	IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Археологічні дослідження на Черкащині останніх років: підсумки та перспективи»	травень	ЧНУ ім. Б.Хмельницького	4
30	Педагогічний марафон для педагогічних працівників системи МАН обласних Малих академій наук, закладів освіти України у межах Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН України НЦ «МАНУ»	7-8 травня	м. Київ НЦ «МАНУ»	5
31	Всеукраїнський освітній проєкт «День з професором»	протягом року	м. Київ НЦ «МАНУ»	14
32	III етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України-2024	травень	м. Київ НЦ «МАНУ» (онлайн)	43
33	Тренувальні вебінари з підготовки до III етапу конкурсу-захисту МАН:	травень	м. Київ НЦ «МАНУ», м. Черкаси ЧОЦРОДЧОР	43
34	Участь у IV Всеукраїнської науково-практичної конференції "Археологічні дослідження на	травень	М. Черкаси, ЧНУ імені	3

	Черкащині останніх років: підсумки та перспективи".		Богдана Хмельницького	
35	Міжнародне шоу винаходів та інновацій INTARG	червень	Польща (м. Катовіце)	6
36	Друга школа ЦЕРН з фізики	червень	НЦ «МАНУ», Європейська організація ядерних досліджень	2
37	Всеукраїнська науково-практична конференція учнів-членів МАН «Україна очима молодих»	червень	НЦ «МАНУ», Львівська МАН	2
38	Всеукраїнська літня школа інформаційних технологій за напрямом «Кібербезпека» Малої академії наук	червень	м. Київ НЦ «МАНУ», «Державний університет «Київський авіаційний інститут»	2
39	Урочистості з нагоди нагородження переможців III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України	червень	УОН ЧОДА, ЧОПОПП, ЧОЦРОДЧОР	
40	Міжнародний фінал Олімпіади геніїв у США	червень	США, м. Рочестер	2
41	Наукова літня школа «Наукові пікніки»	червень	ЧДТУ, ЧОЦРОДЧОР	20
42	Всеукраїнський семінар-практикум для керівників обласних малих академій	червень	ЧОЦРОДЧОР	1

2.1. Призначення закладу позашкільної освіти

Метою діяльності Центру є надання знань, формування вмінь та навичок за інтересами, забезпечення потреб особистості у творчій самореалізації, інтелектуальному, духовному та фізичному розвитку, здійснення підготовки до активної професійної та громадської діяльності, створення умов для соціального захисту та організації змістовного дозвілля вихованців (учнів, слухачів).

Пріоритетними завданнями є:

- реалізація державної політики у сфері позашкільної освіти; виявлення, розвиток і підтримка обдарованої молоді, стимулювання її творчого потенціалу, розвиток наукової та дослідницько-експериментальної діяльності вихованців;
- формування екологічної культури особистості, набуття знань і досвіду розв'язання екологічних проблем, залучення до практичної природоохоронної роботи та інших біологічних напрямів;
- створення умов для гармонійного розвитку особистості, задоволення потреб учнівської молоді в позашкільній освіті, організації її оздоровлення, дозвілля і відпочинку;

- задоволення потреб учнівської молоді у професійному самовизначенні відповідно до інтересів і здібностей;
- формування у вихованців (учнів, слухачів) національної свідомості, активної громадянської позиції, мотивації здорового способу життя;
- проведення заходів, спрямованих на обмін досвідом роботи педагогічних працівників позашкільних закладів області;
- організація науково-дослідницької діяльності учнів-слухачів Малої академії наук.

Комунальний заклад «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» *несе відповідальність* перед особою, родиною, суспільством і державою за:

- ✓ надання позашкільної освіти;
- ✓ безпечні умови освітньої діяльності;
- ✓ дотримання державної політики в галузі позашкільної освіти, виконання навчальних планів та програм, якісне навчання та виховання дітей;
- ✓ дотримання договірних зобов'язань з іншими суб'єктами освітньої, виробничої, наукової, культурно-масової діяльності;
- ✓ дотримання фінансової дисципліни.

2.2. Формування освітньої системи закладу

Педагогічну систему Комунального закладу «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» побудовано як відкриту систему. В основі роботи педагогічного колективу закладу покладено принципи розвитку творчої і соціальної обдарованості дітей, які реалізуються через диференціацію, індивідуалізацію позашкільної освіти, системність, цілісність, проблемність, організацію проектної та дослідницької діяльності вихованців та педагогів.

Освітня модель закладу – це досвід створення і реалізації спектру навчальних програм дитячих творчих колективів, методичних рекомендацій, концепції розвитку творчої обдарованості дітей.

Діяльнісний підхід у реалізації завдань позашкільної освіти розглядається у закладі як незаперечний чинник у створенні умов для особистісного зростання, формування гармонійно розвиненої особистості дитини, яка спроможна самостійно вирішувати нагальні проблеми сучасності.

Принципи, що лежать в основі побудови освітньої програми, зорієнтовано на особистість дитини і створення у закладі умов для розвитку її здібностей, збагачення внутрішнього духовного світу; на вільне співробітництво педагогів та вихованців, дітей між собою, педагогів і батьків; на цілеспрямовану взаємодію змісту освіти за всіма навчальними програмами, які забезпечують розвиток інтелектуальної, емоційної і вольової сфери кожного вихованця.

Серед принципів основними є креативна та інноваційна

спрямованість діяльності педагогів, інтеграція компетентнісного та гумано-центричного підходів, формування ефективних педагогічних систем розвивального спрямування, варіативність позашкільного освітнього простору, розроблення організаційно-педагогічних засад психологічного супроводу діяльності усіх суб'єктів освітнього процесу, створення ефективних систем інформаційно-методичного забезпечення та обміну досвідом.

III. Модель освітньої системи Комунального закладу «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради»

Діяльність закладу розвивається згідно 4 основних змістових блоків: освіта (навчання і виховання), творчість, соціальний досвід, культурно-розвиваюче дозвілля.

Модель освітньо-розвиваючої діяльності комунального закладу «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» у 2025-2026 навчальному році складається з 3-х ступенів.

I- й ступінь, початковий рівень навчання (вік вихованців з 7-го року до 11 років) передбачає створення умов:

- для охорони і зміцнення фізичного та психічного здоров'я дітей, забезпечення їх емоційного благополуччя;
- для збереження і підтримки індивідуальності кожної дитини;
- для розвитку дитини як суб'єкта відносин з людьми, зі світом і з собою через: спонукання і підтримку дитячих ініціатив в різних напрямках та видах діяльності, навчання навичкам спілкування і співпраці, підтримання оптимістичної самооцінки і впевненості в собі, розширення досвіду самостійного вибору, формування бажання вчитися і основ вміння вчитися - постійно розширювати межі своїх можливостей.

На цьому ступені реалізуються програми гуртків творчого та інтелектуального розвитку дітей молодшого шкільного віку. Розвиток соціально-реабілітаційного напрямку, програми початкового рівня навчання для дітей шкільного віку за напрямками позашкільної освіти: художньо-естетичний та еколого-натуралістичний. Це відбувається в таких творчих колективах:

«Флористика і фітодизайн», «Природа рідного краю», «Флора», «Юний еколог», «Юні лісівники-дендрологи», «Екоблогінг», «Рослинники», «Біологія рослин», «Лідер», «Чарівні долоньки», гурток вокальний, гурток хореографічний «Промені сонця», гурток акторської майстерності «ЕКОтеатр».

II- й ступінь, основний рівень навчання (вік вихованців з 11-го року до 18 років) передбачає:

- створення умов для формування у підлітка здатності до здійснення відповідального вибору власної індивідуальної освітньої траєкторії через полідіяльнісний принцип організації освіти;

- організацію освітнього середовища як багатополюсного збагаченого творчого простору, визначення динаміки змін форм освітнього процесу протягом навчання вихованця у закладі.

На цьому ступені діяльність здійснюється за такими напрямками: художньо-естетичний, та еколого-натуралістичний. Тут реалізуються навчальні програми, що дають можливість дитині сформувати базисні знання та вміння, знайти себе, спробувати себе в різних областях. Це відбувається в таких творчих колективах: «Флора», гурток хореографічний «Промені сонця».

Розроблена модель освітньої діяльності задовольняє потреби всіх дітей і кожної дитини, так як вихованець може розпочати цикл освітньої системи від 1 ступені, а може відразу прийти на 2 ступінь.

Технологізація особистісно - орієнтованого освітнього процесу на першій, другій ступенях моделі освітньої системи передбачає спеціальне конструювання навчального тексту, дидактичного матеріалу, методичних рекомендацій до його використання, типів навчального діалогу, форм контролю за особистісним розвитком дитини в ході оволодіння їм знаннями.

Тільки при наявності дидактичного забезпечення, що реалізує принцип суб'єктності освіти, можна говорити про побудову особистісно - орієнтованого процесу.

Для підлітків провідною діяльністю стає самостійна пошукова діяльність. Перш ніж включити дитину в самостійну пізнавальну діяльність за рішенням нової для нього проблеми, потрібно його підготувати до цього, тобто сформувати у нього необхідні пізнавальні вміння (прийоми і способи мислення). Без оволодіння способами мислення, як загальнонауковими, так і в певній галузі знань, просто неможливо самостійне рішення проблем.

III- й ступінь, вищий рівень навчання (вік вихованців з 15-го року до 21 року) передбачає:

- виявлення, розвиток і підтримка обдарованої молоді, стимулювання її творчого потенціалу, розвиток наукової та дослідницько-експериментальної діяльності вихованців (учнів, слухачів);
- створення умов для гармонійного розвитку особистості, задоволення потреб учнівської молоді в позашкільній освіті, організації її оздоровлення, дозвілля і відпочинку;
- задоволення потреб учнівської молоді у професійному самовизначенні відповідно до їх інтересів і здібностей;
- формування у вихованців (учнів, слухачів) національної самосвідомості, активної громадянської позиції, мотивація здорового способу життя.

На цьому ступені діяльність здійснюється за такими напрямками: еколого-натуралістичний та дослідно-експериментальний. Тут реалізуються навчальні програми, що дають можливість вихованцю/слухачу сформувати

базисні знання та вміння, знайти себе, спробувати себе в різних областях. Це відбувається в таких творчих колективах: студія «Флора» та наукових відділеннях МАН: науково-технічний, фізико-математичний, хіміко-біологічний, історико-географічний, обчислювальної техніки та програмування, мистецтв та філології.

Управління такою моделлю освітньої системи репрезентується як система, до складу якої входять логічно пов'язані і взаємообумовлені складові:

- ❖ соціальне замовлення;
- ❖ цільовий (мета і завдання управління) блок;
- ❖ змістовий блок;
- ❖ діагностичний блок;
- ❖ науково-методичний блок;
- ❖ результативно-оцінний блок;
- ❖ організаційно-корекційний блок.

Як системоутворююча властивість моделі виступає узгодженість дій усіх суб'єктів управління щодо поставленої мети – розвитку професійної компетентності педагогів закладу щодо впровадження технологій інноваційності у роботу сучасного закладу позашкільної освіти.

IV. Мета та завдання освітньої програми

Мета програми – забезпечення розвитку Комунального закладу «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради», що передбачає вдосконалення соціально-педагогічної моделі закладу у напрямку її більш широкої інтеграції у суспільство; оптимізацію змісту, форм і методів освітньої, науково-методичної та методико-координаційної роботи; підвищення ефективності взаємодії усіх суб'єктів виховного процесу в межах соціально-педагогічної системи «родина – Центр роботи з обдарованими дітьми – освітні заклади-соціальні партери – громадські інституції-соціальні партери».

Завдання програми:

Організаційно-педагогічні завдання:

- забезпечення якості освітніх послуг, які надає заклад;
- створення ефективної системи моніторингу діяльності функціональних структур закладу;
- удосконалення організаційно-педагогічних моделей роботи функціональних структур закладу (творчих об'єднань, відділів, служб тощо);
- забезпечення оптимального охоплення дітей та учнівської молоді позашкільною освітою;
- зміцнення матеріально-технічної бази закладу;
- налагодження партнерських зв'язків з іншими навчальними закладами, науковими установами, громадськими організаціями з метою реалізації науково-освітніх проектів і програм.

Завдання науково-методичної роботи:

- ❖ удосконалення змісту позашкільної освіти у закладі відповідно до актуальних суспільних потреб;
- ❖ розроблення навчально-виховних, профільних, профорієнтаційних тощо методик;
- ❖ інтеграція компетентнісного підходу в освітній процес;
- ❖ оптимізація змісту, форм і методів освітньої та виховної роботи;
- ❖ впровадження здоров'язбережувальних технологій;
- ❖ створення ефективної системи виховної роботи з урахуванням специфіки позашкільної освіти.

Психолого-педагогічні завдання:

- впровадження новітніх методик розвитку творчих здібностей дітей в освітній процес;
- удосконалення процесу психологічного супроводу позашкільного освітнього процесу.

Завдання навчально-методичної роботи:

- підвищення рівня професійно-творчої компетентності педагогів шляхом проведення семінарів-практикумів, організації роботи колективних та групових об'єднань керівників гуртків, впровадження портфоліотехнології в професійно-творчу діяльність педагогів, удосконалення самоосвітньої діяльності;
- висвітлення науково-методичних досягнень педагогів закладу у фахових виданнях;

Завдання методико-координаційної роботи:

- ✓ удосконалення системи діяльності методичних об'єднань закладу;
- ✓ впровадження комплексного підходу до планування роботи;
- ✓ координація атестаційного процесу в закладі;
- ✓ удосконалення аналітичної та інформаційно-методичної роботи;
- ✓ розвиток практики соціального партнерства, об'єднання зусиль суб'єктів освітнього процесу в напрямку вирішення конкретних завдань виховання, співпраця закладу із закладами загальної середньої освіти, науковими установами, громадськими організаціями;
- ✓ розвиток тенденцій внутрішньої і зовнішньої інтеграції з метою підсилення виховного аспекту в освітньому просторі Комунального закладу «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради».

Для реалізації мети і завдань роботи закладу важливим є визначення умов впровадження концепції. Серед них основними є креативна та інноваційна спрямованість діяльності педагогів, інтеграція компетентнісного та гумано-центричного підходів, формування ефективних педагогічних систем розвивального спрямування, варіативність позашкільного освітнього простору, розроблення організаційно-педагогічних засад психологічного супроводу діяльності усіх суб'єктів освітнього процесу, створення ефективних систем інформаційно-методичного забезпечення та обміну досвідом.

Серед **засобів реалізації завдань** програми розвитку провідними є:

- науково-методична та організаційно-технологічна діяльність педагогів;
- методико-педагогічне моделювання/проектування;
- авторські освітні методики, перспективний педагогічний досвід;
- сучасні інформаційно-комунікативні технології;
- виконання соціально-педагогічних програм і проектів спільно з науковими установами, закладами освіти;
- удосконалення моделі управління закладом;
- оновлення навчально-матеріальної бази;
- здійснення психологічного супроводу освітнього процесу;
- досягнення нової якості навчання і виховання дітей як суб'єктів культури і власної життєтворчості;
- науково-методичне забезпечення освітнього процесу в закладі;
- постійний моніторинг пропозицій дітей, батьків, педагогів.

Визначення умов і засобів реалізації освітньої програми забезпечує можливість її реалізації за модулями:

- оновлення змісту освітнього процесу;
- розвиток виховної системи;
- удосконалення науково-методичного забезпечення;
- забезпечення психологічного супроводу;
- модернізація системи управління.

Мета та завдання освітньої програми складаються з завдань освітніх програм гуртків, рекомендованих МОН України.

➤ Гурток «Природа рідного краю»:

Мета програми – розширення, систематизація і поглиблення знань про природу рідного краю, перспективи використання місцевих ресурсів в інтересах краю і країни, розкритті закономірностей природних процесів і явищ, що відбуваються у регіоні; засвоєнні основ екологічних знань, перетворенні теоретичних знань у стійкі переконання, формуванні у вихованців активної життєвої позиції та морально-етичних правил поведінки в природному і соціальному оточенні.

Досягнення мети передбачає вирішення таких завдань:

- ❖ набуття досвіду навчально-пізнавальної природничої діяльності;
- ❖ розвиток дослідницьких умінь, спостережливості за явищами природи;
- ❖ виховання любові до рідної природи на основі пізнання її цінності;
- ❖ формування екологічно активної позиції, прагнення діяти для збереження довкілля і досягнення цілей сталого розвитку суспільства;
- ❖ формування практичних умінь поліпшення стану природного середовища своєї місцевості, оздоровлення довкілля, навичок екологічно доцільної поведінки.

➤ Гурток «Юні екологи»:

Метою програми є формування екологічної культури вихованців, вирішення актуальних проблем охорони довкілля та передбачення можливих наслідків власної діяльності з перетворення природи.

Основні завдання:

- ✓ поглибити знання предметів природничого циклу, навчити аналізувати закономірності організації життя на Землі;
- ✓ виховати екологічну культуру та екологічно свідоме ставлення до природи;
- ✓ залучити до практичної природоохоронної роботи.

➤ Гурток вокальний

Мета програми – музично-естетичний розвиток дітей молодшого шкільного віку засобами музичного мистецтва.

Основні завдання:

- ознайомлення дітей з елементарними музичними поняттями, засобами музичної виразності, формування емоційно-пізнавального інтересу до музичного мистецтва, розвиток пізнавальної сфери та активності;
- розвиток загальної музикальності, основних музичних здібностей (емоційний відгук на музику, музичний слух, чуття ритму, музична уява, музична пам'ять), координації між слухом і голосом, вокально-технічних навичок, умінь ритмічно рухатися;
- формування емоційної чутливості, цілісності та диференційованості
 - сприймання музики, творчої активності та уяви, уміння відчувати засоби музичної виразності та самостійно відтворювати їх у співах, рухах, грі на дитячих музичних інструментах;
- збагачення музичного, емоційно-естетичного та соціального досвіду дітей,
 - культури спілкування, виховання емоційно-позитивного ставлення до духовних цінностей свого народу, культурних звичок і етики спілкування під час сприйняття мистецтва;
- формування у вихованців гуртка пізнавальної, практичної, творчої, соціальної компетентності.

➤ Гурток «Чарівні долоньки»:

Метою навчальної програми є формування елементарних художніх навичок вихованців у процесі декоративно-ужиткового мистецтва.

Основними завданнями є:

- ❖ розвивати інтерес до різних видів образотворчої, художньої діяльності, малювання з використанням різних матеріалів;
- ❖ розвивати у дитини емоційну чутливість, здатність захоплюватись, дивуватись, радіти, спостерігаючи красу барв, звуків у навколишній природі засобами образотворчого мистецтва;

- ❖ виховувати спостережливість, уміння помічати та виділяти характерні естетичні ознаки навколишніх предметів і об'єктів; самостійність, організованість, доброзичливе ставлення один до одного, уміння працювати у колективі;
- ❖ сприяти оволодінню елементарними поняттями, знаннями з образотворчого мистецтва;
- ❖ опанувати навичками роботи в різних техніках із використанням необхідних засобів та інструментів.

➤ **Гурток хореографії «Промені сонця»:**

Головною метою навчальних програм є формування і розвиток хореографічних та творчих здібностей дітей та учнівської молоді засобами хореографії, формування ціннісних орієнтирів, потреби в творчій самореалізації, духовно-естетичному самовдосконаленні та професійному самовизначенні, збагачення їх емоційно-естетичного досвіду,

Досягнення поставленої мети передбачають такі завдання:

- формування системи знань та уявлень про сутність, види та жанри хореографічного мистецтва, особливості художньо-образної мови мистецтв;
- розвиток виконавських вмінь та навичок, хореографічних, музично-ритмічних, фізичних та творчих здібностей, збагачення і ускладнення хореографічної лексики;
- виховання художніх інтересів, смаку, духовних та морально- ціннісних орієнтирів, потреби у творчій самореалізації та самовдосконаленні.

➤ **Гурток хореографічний**

Метою програми є розвиток художньо-творчих здібностей особистості дитини під час музично-хореографічної діяльності.

Згідно з поставленою метою визначені основні завдання хореографічної діяльності вихованців:

- ☐ ознайомлення дітей з поняттям «мистецтво танцю, хореографії», з хореографічними традиціями українського народу та народів світу, засобами музичної виразності, формування пізнавального інтересу до хореографічного мистецтва;
- ☐ формування у дітей початкових танцювальних умінь і навичок, координації рухів, орієнтування у просторі й колективі, взаємодії у парі, гурті;
- ☐ розвиток у дітей музичних здібностей, ритмічності, образної виразності, артистизму, зміцнення сили і рухливості кістково-м'язового апарату, фізичного та психічного здоров'я;
- ☐ формування в дітях творчої активності, відчуття характеру музики, уміння відчувати засоби музичної виразності та самостійно відтворювати їх у рухах;
- ☐ збагачення емоційно-естетичного досвіду дітей, культури спілкування, виховання дбайливого ставлення до надбань вітчизняної та світової культури

і мистецтва хореографії, духовних цінностей рідного краю, національної свідомості, самореалізації в соціумі засобами мистецтва;
□ формування у вихованців гуртка пізнавальної, практичної, творчої, соціальної компетентності.

➤ **Студія «Флора» та гурток флористики та фітодизайн інтер'єру:**

Метою навчальної програми є формування ключових компетентностей особистості засобами декоративно-ужиткової творчості.

Основні завдання полягають у формуванні таких компетентностей:

- **пізнавальна** – оволодіння основними поняттями та знаннями, декоративно-ужиткового мистецтва, особливостями моделювання та конструювання;
- **практична** – набуття навичок самостійно виготовляти вироби, виконувати технологічні операції, вміння працювати з різними матеріалами та інструментами; орієнтування в інформаційному просторі;
- **творча** – забезпечення розвитку творчих здібностей гуртківців, виховання естетичного смаку, творчої уяви, фантазії, сприяння визначенню індивідуального стилю роботи;
- **соціальна** – розвиток позитивних якостей особистості: працелюбність, наполегливість у досягненні мети, відповідальність за результат власної діяльності; виховання шанобливого ставлення до духовних та матеріальних цінностей світової та вітчизняної культур.

➤ **Гурток «Лісівники-дендрологи»**

Мета програми – формування ключових компетентностей особистості засобами лісознавства та лісівництва.

Основні завдання роботи полягають у формуванні таких компетентностей: спілкування державною мовою: формування вміння використовувати у мовленні лісівничі терміни, поняття, символи, сучасну українську наукову термінологію і номенклатуру; аргументованого опису ходу проведення наукового дослідження; участі в обговоренні питань лісівничого змісту, чіткого й образного висловлення своєї думки; поцінювання наукової української мови; критичної оцінки повідомлень на лісівничу тематику; популяризація знань про ліс та його компоненти.

V. Навчальний план та його обґрунтування

Навчальний план Комунального закладу «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» на 2025-2026 н.р.

складено згідно з нормативно-правовими документами освітньої галузі.

Освітній процес у закладі здійснюється диференційовано (відповідно до індивідуальних можливостей, інтересів, нахилів, здібностей дітей з урахуванням їх віку, стану здоров'я) з використанням різних організаційних форм роботи: заняття, гурткова робота, клубна робота, урок, лекція, навчально-консультативні заняття, індивідуальні заняття, рецензування науково-дослідницьких робіт, конференція, семінар, конкурс, читання, вікторина, концерт, змагання, тренування, репетиція, екскурсія, експедиція, творча робота в лабораторіях, теплицях, на науково-дослідних земельних ділянках, сільськогосподарських та промислових підприємствах, на природі та в інших формах.

Навчальний рік у Центрі починається з 1 вересня. Комплектування груп здійснюється у період з 1 по 15 вересня, який вважається робочим часом керівника гуртка. Тривалість навчального року визначається Міністерством освіти та науки України.

У канікулярні, вихідні та святкові дні Центр працює за окремим планом, затвердженим керівником закладу.

Тривалість одного заняття визначається навчальними планами і програмами з урахуванням психофізичного розвитку та допустимого навантаження для різних вікових категорій і становить для дітей:

віком від 5 до 6 років – 30 хвилин;

віком від 6 – 7 років – 35 хвилин;

старшого віку – 45 хвилин.

Короткі перерви між заняттями є робочим часом керівника гуртка і визначаються режимом щоденної роботи Центру.

Гуртки, групи та інші творчі об'єднання Центру класифікуються за трьома рівнями:

1) початковий рівень – гуртки, групи та інші творчі об'єднання, діяльність яких спрямована на загальний розвиток вихованців, учнів і слухачів, виявлення їх здібностей та обдарувань, прищеплення інтересу до творчої діяльності;

2) основний рівень – гуртки та групи, які розвивають інтереси вихованців, учнів і слухачів, дають їм знання, практичні уміння та навички, задовольняють потреби у професійній орієнтації;

3) вищий рівень – гуртки та групи за інтересами для здібних і обдарованих вихованців, учнів і слухачів.

Відповідно до рівня класифікації гуртків визначається мета і перспективи їх діяльності, чисельний склад, обирається навчальна програма.

Комплектування груп МАН може здійснюватися на основі списків учнів, сформованих в районних (міських) територіальних відділеннях МАН та органами управління освітою.

У МАН виділяються 3 категорії учнів: слухачі МАН, кандидати в дійсні члени МАН, дійсні члени МАН.

Слухачами МАН можуть бути учні, які проявляють інтерес та

здібності до науково-дослідницької діяльності та вивчення основ наук позашкільною програмою.

Кандидати в дійсні члени МАН обираються на загальних зборах МАН серед слухачів гуртків МАН, які вже працюють над своїми науково-дослідницькими роботами.

Дійсними членами МАН є учні, які вже написали і захистили свої науково-дослідницькі роботи через участь у Всеукраїнському конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН.

Зарахування до груп, гуртків, секцій та інших творчих об'єднань і відрахування з них здійснюється наказом директора Центру на підставі заяви батьків (осіб, які їх замінюють).

До Центру зараховуються учні, вихованці і слухачі, як правило, віком від 6 до 18 років, слухачами МАН можуть бути учнівська молодь віком від 12 до 21 року

Середня наповнюваність гуртків та груп становить 10-15 вихованців, учнів і слухачів. Наповнюваність окремих гуртків, груп, секцій, відділень, студій та інших творчих об'єднань встановлює директор Центру, залежно від профілю, навчальних планів і програм та матеріально-технічних можливостей організації навчально-виховного процесу, рівня майстерності вихованців, учнів, слухачів і становить не більше 20 вихованців (учнів, слухачів). Індивідуальне навчання в Центрі проводиться відповідно до порядку, затвердженого Міністерством освіти і науки України. Наповнюваність гуртків, секцій, інших груп дітей при цьому може становити 1 - 3 вихованці, учні, слухачі.

Центр може організовувати роботу своїх гуртків як на власній базі, так і на базі інших навчальних закладів відповідно до укладених з ними угод.

Центр забезпечує безпечні умови навчання, виховання та праці.

Центр проводить інформаційно-методичну роботу, спрямовану на удосконалення програм, форм і методів діяльності гуртків груп та інших творчих об'єднань.

У Центрі можуть функціонувати методичні об'єднання, відділи відділення за напрямками діяльності та інші методичні формування, що охоплюють педагогічних працівників певного професійного спрямування.

З метою вдосконалення навчально-виховного процесу в Центрі створюється методична рада, до складу якої входять педагогічні працівники закладу та інші учасники навчально-виховного процесу.

З метою визначення рівня практичної підготовки вихованців Центр проводить організаційно-масову роботу у формі конкурсів, конференцій, виставок, екскурсій, концертів, навчально-тренувальних зборів та інших форм роботи.

На **2024-2025 навчальний рік** робочий навчальний план складено за трьома напрямками діяльності, а саме:

- еколого-натуралістичний: **навчальних груп – 31, учнів – 466, годин – 124;**
- художньо-естетичний: **груп – 17, учнів – 299, годин 72;**

- дослідно-експериментальний: груп –13, слухачів – 130, годин – 45.

Всього планується охопити навчанням **895 вихованців, які навчатимуться у 61 групах (педагогічних годин – 241).**

Робочий навчальний план зорієнтовано на роботу закладу 5 днів на тиждень з 08.00 до 19.00 години. Мова, якою проводяться заняття – українська. Вікові категорії від 6 до 21 року.

У 2025-2025 навчальному році творчі колективи/гуртки/секції Комунального закладу «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» будуть працювати за **18** типовими навчальними планами і програмами, затвердженими Міністерством освіти і науки України.

VI. Особливості організації освітнього процесу та застосування педагогічних технологій

Особливостями організації освітнього процесу є створення умов для психолого-педагогічного супроводу учасників освітнього процесу, продуктивна науково-методична робота, створення виховної системи закладу. Відбувається постійне вдосконалення фахової майстерності педагогів через залучення до творчо-пошукової діяльності, впровадження новітніх педагогічних технологій з метою удосконалення професійної компетентності педагогічних працівників та підвищення ефективності освітнього процесу.

Застосування педагогічних технологій базується на таких *основних принципах організації*:

1. Відповідність системи методичної роботи сучасному замовленню держави закладу позашкільної освіти.
2. Науковість, що вимагає знання сучасних теоретико-методологічних основ розвитку вітчизняної та зарубіжної педагогіки, психології, соціології та інше з питань виховання творчої особистості.
3. Системність, що сприяє відпрацюванню мети, завдань, змісту, форм, методів як цілісної системи позашкільної діяльності.
4. Послідовність, наступність, безперервність, масовість, що вимагає всебічне охоплення педагогів різними формами методичної роботи протягом навчального року.
5. Творчий характер, що обумовлює максимальну активізацію діяльності педагогів.
6. Практична спрямованість – підпорядкування усіх аспектів науково-методичної роботи завданням розвитку закладу.
7. Конкретність, що вимагає врахування особливостей закладу, типу, завдань та програми позашкільної життєдіяльності.
8. Оперативність, гнучкість, мобільність у врахуванні сучасних вимог до розвитку позашкільної освіти.

9. Колективний характер, що вимагає поєднання зусиль всіх структур педагогічного колективу тощо.

6.1 **Форми організації освітнього процесу**

Основною формою організації навчального процесу є *заняття*, в тому числі заняття із застосуванням ігрової форми діяльності.

Педагоги закладу ведуть пошук нових форм проведення занять: заняття-казка, уявна подорож, аукціон ідей, диспут, експедиція, вікторина, брейн-ринг, рольова гра тощо. Керівники дитячих колективів прагнуть досягнути такої сучасної моделі побудови занять, коли 80% часу мають говорити діти. Позашкільна освіта здійснюється диференційовано відповідно до індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів, нахилів вихованців з урахуванням їх віку, психофізичних особливостей, стану здоров'я у різноманітних організаційних формах: заняття, гурткова робота, клубна робота, урок, лекція, індивідуальне заняття, дистанційна робота, семінар, читання, вікторина, концерт, змагання, тренування, репетиція, екскурсія, практична робота в майстернях, на природі та в інших формах, передбачених статутом закладу позашкільної освіти.

Виходячи з особливостей комплектування груп більша увага приділена методикам впровадження інновацій, що дозволяє враховувати індивідуальні особливості вихованців на всіх етапах освітнього процесу, методикам диференційованого навчання, що дозволяє успішно навчати в одній групі дітей з різними можливостями. Використовуються методики, що сприяють формуванню стійких навичок самостійної роботи.

6.2 **Форми роботи з педагогічними кадрами**

У закладі організовано роботу з педагогами з розвитку їх професійної компетентності. Використовуються як традиційні так і інноваційні форми науково-методичної роботи.

Школа становлення молодого педагога щодо формування майстерності, становлення творчої індивідуальності молодих педагогів, надання практичної допомоги з проблем професійної діяльності.

Семінари як важлива форма науково-методичної роботи з підвищення професійної компетентності педагогічних кадрів. Є теоретичні (проблемні) семінари, семінари-практикуми, психолого-педагогічні семінари.

Школа удосконалення професійної компетентності педагогів з удосконалення фахового рівня та підвищення технологічної культури педагогічних працівників, пошук ефективних форм і методів навчання та виховання, вироблення оригінального педагогічного стилю.

Методична рада з вироблення стратегічних напрямків розвитку та удосконалення змісту навчання і виховання гуртківців.

Підвищення кваліфікації може проводитись у формі курсів, семінарів і

за іншими організаційними формами.

6.3 Форми роботи з батьками

Робота з батьківською громадскстю базується на принципах усвідомленого партнерства, залучення до участі в організації та забезпеченні освітнього процесу, єдності педагогічних вимог сім'ї та закладу до виховання дитини, педагогічної просвіти батьків, педагогізації сімейних стосунків. В закладі використовуються наступні форми роботи з батьками:

- Батьківські збори.
- Індивідуальні консультації батьків або осіб, які їх замінюють.
- Відкриті заняття для батьків.
- Залучення батьків до організації та проведення виховних заходів різного рівня.

VII. Очікувані результати навчання здобувачів позашкільної освіти

- ❖ компетентнісний підхід до організації освітнього процесу;
- ❖ підвищення рівня якості освітніх послуг, які надає Комунальний заклад «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради»;
- ❖ налагодження ефективного механізму моніторингу якості освітнього процесу закладу;
- ❖ зміцнення взаємодії між членами педагогічного колективу, що пробуджує їх професійний потенціал;
- ❖ впровадження новітніх педагогічних технологій в освітній процес закладу, що становить фундамент його інноваційного потенціалу;
- ❖ розробка і впровадження нових програм, проектів, методик, технологій виховуючого навчання;
- ❖ забезпечення ефективності подальшого впровадження принципів допрофільного та допрофесійного навчання в закладі;
- ❖ зміцнення репутації закладу як осередку позашкільної освіти, центру змістовного дозвілля дітей та підлітків;
- ❖ розширення масштабів соціального партнерства закладу з іншими соціальними інституціями, розвиток нових форм співробітництва між ними.